

ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของผู้มีสิทธิเลือกตั้งในองค์กรปกครอง
ส่วนท้องถิ่น : กรณีศึกษาการเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุดรธานี
ศึกษาเฉพาะอำเภอบ้านผือ จังหวัดอุดรธานี

Factors Affecting Political Participation of Voters in the Election of Local
Government Organization : A Case Study of Electing President of Udon Thani
Provincial Administration Organization, Focusing on Ban Phue District,
Udon Thani Province

อำนาจ ศรีพระจันทร์¹

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา (1) ระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองในการเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุดรธานี ปี 2555 ศึกษาเฉพาะอำเภอบ้านผือ จังหวัดอุดรธานี (2) ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองในการเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุดรธานี ปี 2555 ศึกษาเฉพาะอำเภอบ้านผือ จังหวัดอุดรธานี

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณผสมผสานการวิจัยเชิงคุณภาพ กลุ่มตัวอย่างเชิงปริมาณคือ ผู้มีสิทธิเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุดรธานีในเขตอำเภอบ้านผือ คัดเลือกโดยสุทธาโรยามาเน่ จำนวน 398 คน โดยใช้แบบสอบถาม และกลุ่มตัวอย่างเชิงคุณภาพคัดเลือกแบบเจาะจง ได้แก่ ผู้บริหารเทศบาลหรือผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบล สมาชิกสภาเทศบาลหรือสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล กำนันหรือผู้ใหญ่บ้าน และผู้นำชุมชน รวมทั้งสิ้นจำนวน 17 คน โดยการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณใช้สถิติค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และข้อมูลเชิงคุณภาพวิเคราะห์ข้อมูลเชิงพรรณนา

ผลการวิจัย พบว่า (1) การมีส่วนร่วมทางการเมืองในการเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุดรธานี โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยด้านการเป็นฐานคะแนนเสียงและการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้งอยู่ในระดับปานกลาง การไปใช้สิทธิเลือกตั้งอยู่ในระดับมาก และติดตามกระบวนการเลือกตั้งอยู่ในระดับปานกลาง (2) ปัจจัยที่มีผลต่อมีส่วนร่วมทางการเมืองในการเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุดรธานี คือ ปัจจัยภายใน ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้เป็นปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุดรธานี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และปัจจัยภายนอกที่มีผลต่อการเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุดรธานี โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยพิจารณาเลือกผู้สมัครด้านคุณสมบัติส่วนตัว เป็นผู้มีประสบการณ์ทำงานสูง มีบุคลิกภาพและมนุษยสัมพันธ์ที่ดีอยู่ในระดับมาก ด้านนโยบายผู้สมัครเป็นประโยชน์ในการพัฒนาท้องถิ่นอยู่ในระดับมาก ด้านผลประโยชน์ตอบแทนจากการช่วยงานประเพณีต่างๆ ของชาวบ้านสม่ำเสมอ และสัญญาว่าจะทำสิ่งต่างๆ ให้หลังจากได้รับเลือกอยู่ในระดับมาก และด้านความสัมพันธ์ส่วนตัว/การอุปถัมภ์ของผู้สมัครประชาชนเคารพนับถือศรัทธาส่วนตัว (3) เพศ อายุ การศึกษา อาชีพ รายได้มีความสัมพันธ์ต่อการมีส่วนร่วมทางการเมือง แสดงให้เห็นว่าปัจจัยภายในมีผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองในการเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุดรธานี ความสัมพันธ์ส่วนตัว การที่ผู้สมัครอุปถัมภ์ประชาชนมีผลเชิงบวกต่อการมีส่วนร่วมการเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุดรธานี

¹นักศึกษาระดับปริญญาโท มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

คำสำคัญ : ปัจจัยการมีส่วนร่วมทางการเมือง การเลือกตั้ง นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดอุดรธานี

Abstract

The purposes of this study were to investigate (1) the levels of political participation of voters in electing the President of Udon Thani Provincial Administration Organization in 2012, a case study of Ban Phue District, Udon Thani Province, and (2) the factors affecting the voters' participation in electing the President of Udon Thani Provincial Administration Organization in 2012, a case study of Ban Phue District, Udon Thani Province.

The study adopted mixed methodology research approach. The quantity data consisted of 398 sampled voters in Ban Phue District who were eligible to elect the President of Udon Thani Provincial Administration Organization in 2012. They were selected by using Taro Yamane's sampling theory. The instrument used was a questionnaire. As for the qualitative data, they were purposively selected. This group of qualitative samples included the administrators of the municipality or of Sub-district Administration Organization, members of the Municipality Council or of the Sub-district Administration Organization, and village leaders or sub-district headmen. Totally, there were 17 persons in this group. These subjects had been deeply interviewed. The statistics employed for quantity data analysis were comprised of percentage, mean, and standard deviation while qualitative data analysis was presented in the form of descriptive discursion.

The following results had been found. 1) Voters' political participation in electing the President of Udon Thani Provincial Administration Organization, as a whole, was at the moderate level. Their canvassing for any presidential candidate and campaigning for any presidential candidate were at the moderate level. Although the exercising of their rights to vote was at the high level, the following up of the election results were at the moderate level. 2) Factors affecting the voters' participation in electing the President of Udon Thani Provincial Administration Organization included both internal and external factors. Internal factors were genders, ages, educational levels, occupations, and incomes. These factors resulted significantly in the voters' participation in electing the President of Udon Thani Provincial Administration Organization at 0.05 statistical level. External factors were moderately affecting the voters' participation in electing the President of Udon Thani Provincial Administration Organization. Voters would highly consider to vote for the candidate from his personal qualities, high work experiences, good personalities and friendliness. Regarding the policy, the voters would considerably view whether the locality could gain any benefits from candidate's policy at the high level. Of the advantages and rewards, the voters would take into their account to vote for the candidate at the high level if that candidate regularly gave help to the villagers' traditions and festivals and if they promised to do so after being elected. Of personal relations, voters would take these personal connections to vote for the candidate too: personal supported, personally related, and personally respected. 3) Genders, ages,

educational levels, occupations and incomes correlated to the voters' political participation. This showed that the internal factors impacted on political participation in electing the President of Udon Thani Provincial Administration Organization. Personal relations and the candidate's support and assistance resulted positively in the voters' participation in electing the President of Udon Thani Provincial Administration Organization.

Keywords : Factors of political participation, election, President of Udon Thani Provincial Administration Organization, Local Administration Organization of Udon Thani Province

บทนำ

การปกครองระบอบประชาธิปไตย (Democratic regime) สมัยใหม่ถือหลักว่าอำนาจทางการเมืองการปกครองมาจากประชาชน (popular sovereignty) ตามที่ Abraham Lincoln ได้ให้คำนิยามไว้ คือ “ รัฐบาลหรือการปกครองของประชาชน โดยประชาชนและเพื่อประชาชน (Government of the people, by the people and for the people) ไม่ว่าจะเป็ประชาธิปไตยทางตรง (Direct) หรือทางอ้อม (Indirect) หรือแบบตัวแทน (representative democracy) หรือประชาธิปไตยที่มีผู้ให้ความหมายในรูปแบบอื่น ๆ (Participatory democracy) จุดเน้นสำคัญก็คือ “ อำนาจทางการเมืองมาจากประชาชนหรือพลเมือง ” ประชาชนจึงเป็นผู้มีสิทธิชอบธรรมตามกฎหมาย เป็นจุดเริ่มต้นและสิ้นสุดของอำนาจทางการเมืองการปกครอง และเป็นผู้มีส่วนได้ – ส่วนเสียโดยตรงกับการตัดสินใจในนโยบายต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น (เสนีย์ คำสุข 2555 : 47 - 48) ทั้งในระดับชาติและระดับท้องถิ่นอันเป็นประชาธิปไตยเสรีที่เกิดจากการมีประชาชนหรือพลเมืองที่มีแนวคิดและวัฒนธรรมตามหลักการพื้นฐานประชาธิปไตย การรวมกลุ่มกันเป็นกลุ่มผลประโยชน์ และพรรคการเมืองจึงจะเกิดความสมัครใจหรือเกิดเป็นกลุ่มและองค์กรจากความสมัครใจ (voluntary organizations) จากความคิด ความเข้าใจและความต้องการที่คล้ายคลึงกันในทางการเมือง เศรษฐกิจ และสังคม (เสนีย์ คำสุข, 2557 : 196) และรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 ในส่วนนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐได้กำหนดแนวนโยบายการบริหารราชการแผ่นดินให้รัฐต้องดำเนินการด้านการบริหารราชการแผ่นดินให้เป็นไปเพื่อการพัฒนาสังคม เศรษฐกิจและความมั่นคงของประเทศอย่างยั่งยืน จัดระบบการบริหารราชการส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค และส่วนท้องถิ่นให้มีขอบเขตอำนาจหน้าที่ และความรับผิดชอบที่ชัดเจนเหมาะสมแก่การพัฒนาประเทศตลอดจนกระจายอำนาจให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการดำเนินการตามแนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ เพื่อมุ่งเน้นให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในทางการเมืองการปกครองให้มากขึ้น ดังนั้นการมีส่วนร่วมทางการเมือง (Political participation) จึงเป็นกลไกสำคัญอย่างยิ่งต่อการพัฒนาการเมืองการปกครองในประเทศไทย เพราะการมีส่วนร่วมทางการเมืองเป็นดัชนีชี้วัดประการหนึ่งของระบอบประชาธิปไตย ซึ่งพิจารณาได้จากระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในสังคมประชาธิปไตยสูงหรือต่ำ โดยสังคมประชาธิปไตยจะต้องเป็นสังคมที่มีโอกาสเปิดกว้างไว้สำหรับสมาชิกในสังคมทุกคนที่จะได้มีโอกาสในการเข้าถึงการพัฒนาตนเองรวมทั้งโอกาสในการพัฒนาความสามารถในการปกครองตนเอง (self government) ในด้านการเมือง (เสนีย์ คำสุข, 2557 : 195) การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนสามารถกระทำได้หลากหลายรูปแบบ วิธีการและขอบเขต เช่น การออกเสียงเลือกตั้ง การเข้าชื่อเสนอกฎหมาย การถอดถอนผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองออกจากตำแหน่ง การแสดงความคิดเห็น เสนอข้อเรียกร้อง ความต้องการ ทักท้วงหรือกระทั่งประท้วงเมื่อไม่เห็นด้วยกับนโยบายมาตรการหรือการดำเนินการต่าง ๆ ของผู้บริหารประเทศและผู้บริหารท้องถิ่นที่ได้รับมอบหมายให้เป็นตัวแทนไปปกครอง (นรนิติ เศรษฐบุตร และคณะ อ้างถึงในอรุณี กาศยานนท์, 2548 : 1-2) รวมทั้งการตรวจสอบการบริหารงานภาครัฐของระบบตัวแทนในระบอบประชาธิปไตยไทยในการจัดสรรสิ่งที่มีคุณค่าทางสังคมให้เกิดความเท่าเทียมกัน (ประภาส ปิ่นตบแต่ง อ้างถึงในอัมรินทร์

ระเด่นอาหมัด , 2556 : 3) แต่ประชาชนคนไทยจำนวนมากที่คิดว่าเรื่องการเมืองการปกครองเป็นเรื่องของชนชั้นนำ
ชนชั้นปกครองและเป็นเรื่องของเจ้านาย มักจะคิดว่ามีหน้าที่เพียงเชื่อฟังรับใช้และปฏิบัติตามไม่ควรเข้าไปยุ่งเกี่ยวกับ
การเมืองการปกครอง คอยรับการอุปถัมภ์และรับบริการจากรัฐมากกว่าใช้ความคิดมีสำนึกความรับผิดชอบร่วมกันและ
เข้ามีส่วนร่วมในทางการเมือง (โกวิท พวงงาม, 2546 : 301) ซึ่งพฤติกรรมทางการเมืองของคนไทยส่วนใหญ่ยังเป็นไป
ตามค่านิยมต่าง ๆ ที่แสดงออกมาในรูปของชนบทรรมนิยมประเพณีการนับถือบุคคลมากกว่าหลักการ การหวังพึ่ง
“ ผู้ใหญ่ ” คอยเดินตามหลังผู้ใหญ่ รอรับคำสั่งจากผู้ใหญ่อันเป็นผลสืบเนื่องมาจากระบบความเชื่อ ศาสนาในอดีตยังมี
อิทธิพลต่อแนวคิดและพฤติกรรมทางการเมืองของคนในสังคมปัจจุบันอยู่มาก (สุนทร โคมิน สนิท สมัครการและ
สุภากร จันทวานิช อ้างถึงในไพโรจน์ เข้มกลัด 2548 : 1 – 2) การมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นจึงมีความสำคัญ
เพราะเป็นรากฐานของการปกครองระบอบประชาธิปไตยโดยประชาชนเป็นผู้เลือกตัวแทนที่ได้เสนอตัวเพื่อเข้ารับการ
เลือกตั้งเป็นผู้แทน หรือใช้สิทธิเลือกตัวแทนของตนเข้ามามีบทบาทในการเสนอแนะ แนวทางในการแก้ไขปัญหาให้ตรง
กับความต้องการของประชาชน ตลอดจนการตรวจสอบเพื่อถ่วงดุลอำนาจของฝ่ายบริหาร (ปาน สุวรรณมงคล, 2540
อ้างถึงในชูชีพ ยินดีฉัตร, 2548 : 1) และจะทำให้ประชาชนเกิดการเรียนรู้ทางการเมืองโดยการมีส่วนร่วม ถ้าการเข้ามา
มีส่วนร่วมทางการเมืองนั้นเกิดขึ้นอย่างเสรีและด้วยความสมัครใจยอมรับความแตกต่างและความหลากหลายของแต่ละ
กลุ่ม

การเลือกตั้ง (Election) “ ผู้แทน ” ของประชาชนในระดับท้องถิ่น ได้แก่ การเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่น
หรือผู้บริหารท้องถิ่นเป็นการให้สิทธิหรืออำนาจแก่พลเมืองในการเลือกตั้งแทนเข้าไปมีตำแหน่งสาธารณะทำหน้าที่แทน
ประชาชนในห้วงเวลาหนึ่ง การเลือกตั้งจึงต้องมีการแข่งขัน (Competition) ระหว่างผู้สมัครเข้าเป็นตัวแทนของ
ประชาชน ทำให้เกิดการเปลี่ยนผ่านอำนาจเป็นไปอย่างราบรื่น (เสนีย์ คำสุข, 2557 : 1) ซึ่งการเลือกตั้งนายกองค์การ
บริหารส่วนจังหวัดอุดรธานีครั้งแรกโดยตรงเมื่อวันที่ 4 เมษายน 2547 ผู้มีสิทธิเลือกตั้ง 1,051,890 คน มาใช้สิทธิ
เลือกตั้ง 545,145 คน คิดเป็นร้อยละ 51.83 โดยนายเฉลิมพล สนิทวงศ์ชัย อดีตสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหลายสมัย
และอดีตรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงพาณิชย์ ได้รับการเลือกตั้งเป็นนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุดรธานีคนแรก
และการเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุดรธานีโดยตรงครั้งที่สองเมื่อวันที่ 11 พฤษภาคม 2551 ผู้มีสิทธิ
เลือกตั้ง 1,071,044 คน มาใช้สิทธิเลือกตั้ง 546,844 คน คิดเป็นร้อยละ 51.06 โดยนายชาญชัย ชีฆนนานนท์ อดีต
นายกเทศมนตรีนครอุดรธานี และนักธุรกิจที่มีชื่อเสียงในจังหวัดอุดรธานี ได้รับการเลือกตั้งเป็นนายกองค์การบริหาร
ส่วนจังหวัดอุดรธานี ในส่วนการเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุดรธานีโดยตรงครั้งที่สามเมื่อวันที่ 17
มิถุนายน 2555 ผู้มีสิทธิเลือกตั้ง 1,117,988 คน มาใช้สิทธิเลือกตั้ง 644,794 คน คิดเป็นร้อยละ 56.82 พรรคเพื่อไทย
ส่งนายวิเชียร ขาวขำ อดีตสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อ สมัครรับเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด
อุดรธานีในนามกลุ่มเพื่อไทยอุดรธานี โดยมีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดอุดรธานี พรรคเพื่อไทย และนายขวัญชัย
ไพโรพนา ประธานชมรมคนรักอุดร “ คนเสื้อแดง ” สนับสนุนให้นายวิเชียร ขาวขำได้รับการเลือกตั้งเป็นนายก
องค์การบริหารส่วนจังหวัดอุดรธานี จะเห็นว่าผู้ได้รับการเลือกตั้งเป็นนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุดรธานีเป็นอดีต
นักการเมืองระดับชาติ นักการเมืองท้องถิ่นและนักธุรกิจที่มีชื่อเสียงมีบทบาททางการเมืองสูงเป็นที่รู้จักมักคุ้นของ
ประชาชนภายใต้ความสัมพันธ์เชิงอุปถัมภ์เข้ามาบริหารองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุดรธานีโดยตลอด และการเลือกตั้ง
นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุดรธานีทั้ง 3 ครั้ง ผู้มีสิทธิเลือกตั้งมาแสดงตนใช้สิทธิเลือกตั้งมีลักษณะไม่คงที่และ
เพิ่มสูงขึ้นในครั้งที่ 3 เมื่อพรรคเพื่อไทยให้การสนับสนุนผู้สมัครรับเลือกตั้งแต่ยังถือว่าการมีส่วนร่วมทางการเมืองของ
ประชาชนในจังหวัดอุดรธานียังอยู่ในระดับที่ต่ำทั้งที่ พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร อดีตนายกรัฐมนตรีเคยพูดว่าจังหวัด
อุดรธานีเป็นเมืองหลวงของคนเสื้อแดง และประชาชนในจังหวัดอุดรธานียังชื่นชอบพรรคเพื่อไทยเป็นจำนวนมาก เหตุ
ใดประชาชนจึงเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองในการเลือกตั้งในระดับท้องถิ่นไม่สูงมากนัก

จากสภาพปัญหาดังกล่าวมาแล้ว ดังนั้น ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองในการเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุดรธานี และปัจจัยที่มีต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองในการเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุดรธานี ศึกษาเฉพาะอำเภอบ้านผือ จังหวัดอุดรธานี ว่าปัจจัยภายในสถานภาพส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ การศึกษา อาชีพ รายได้ และปัจจัยภายนอก ได้แก่ คุณสมบัตส่วนตัวผู้สมัคร นโยบายผู้สมัคร ผลประโยชน์หรือผลตอบแทนจากผู้สมัคร ความสัมพันธ์ส่วนตัว/การอุปถัมภ์ของผู้สมัครมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมทางการเมืองในการเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุดรธานี

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองในการเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุดรธานี เมื่อวันที่ 17 มิถุนายน 2555
2. เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองในการเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุดรธานี เมื่อวันที่ 17 มิถุนายน 2555

สมมติฐานการวิจัย

1. ปัจจัยภายใน ได้แก่ เพศ อายุ การศึกษา อาชีพ รายได้มีผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองในการเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุดรธานี
2. ปัจจัยภายนอก ได้แก่ คุณสมบัตส่วนตัวผู้สมัคร นโยบายผู้สมัคร ผลประโยชน์หรือผลตอบแทนจากผู้สมัคร ความสัมพันธ์ส่วนตัว/การอุปถัมภ์ของผู้สมัครมีผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองในการเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุดรธานี
3. ปัจจัยภายใน ได้แก่ เพศ อายุ การศึกษา อาชีพ รายได้มีความสัมพันธ์ต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองในการเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุดรธานี
4. ปัจจัยภายนอก ได้แก่ คุณสมบัตส่วนตัวผู้สมัคร นโยบายผู้สมัคร ผลประโยชน์หรือผลตอบแทนจากผู้สมัคร ความสัมพันธ์ส่วนตัว/การอุปถัมภ์ของผู้สมัครมีความสัมพันธ์ต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองในการเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุดรธานี

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาวิจัยปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของผู้มีสิทธิเลือกตั้งในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น : กรณีศึกษาการเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุดรธานี ศึกษาเฉพาะอำเภอบ้านผือ จังหวัดอุดรธานี ในครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantity research) ผสมผสานการวิจัยเชิงคุณภาพ (Quality research) เชิงปริมาณใช้การวิจัยเชิงสำรวจ โดยวิธีการสำรวจกลุ่มตัวอย่าง (Sampling survey) ใช้แบบสอบถามและเชิงคุณภาพจากการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล

ประชากร กลุ่มเป้าหมายสำหรับการวิจัย คือ ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุดรธานีใน 3 เขตเลือกตั้ง อำเภอบ้านผือ จำนวน 80,237 คน (องค์การบริหารส่วนจังหวัดอุดรธานี, 2555)

กลุ่มตัวอย่าง กลุ่มตัวอย่างแบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มตัวอย่างเชิงปริมาณ และกลุ่มตัวอย่างเชิงคุณภาพ ดังนี้

1. กลุ่มตัวอย่างเชิงปริมาณ คือ ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุดรธานีใน 3 เขตเลือกตั้ง อำเภอบ้านผือ จังหวัดอุดรธานี การกำหนดขนาดตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยได้ใช้หลักการคำนวณตามวิธีการของ

ทาโร ยามาเน่ (Taro Yamane) ที่ระดับความเชื่อมั่น 95 % โดยทำการสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple random sampling) จำนวน 398 คน

$$\text{สูตร} \quad n = \frac{N}{1 + N(e)^2}$$

เมื่อ e = ความคลาดเคลื่อนของกลุ่มตัวอย่าง
 N = ขนาดของประชากร
 n = ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง

แทนค่า $\frac{80,237}{1 + 80,237(0.05)^2}$

$$n = 398.01$$

ดังนั้น กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้เท่ากับ 398 ตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างในแต่ละเขตเลือกตั้งทำการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบสัดส่วน (Proportion stratified random sampling) โดยการคำนวณเพื่อหาจำนวนประชากรกลุ่มตัวอย่าง ตามสูตร (สุชาติ กิระนันท์ : 2538) ดังนี้

$$nh = n \frac{N_h}{N}$$

โดยให้ nh = จำนวนกลุ่มตัวอย่างในแต่ละเขตเลือกตั้ง
 n = จำนวนกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด
 N_h = จำนวนประชากรในแต่ละเขตเลือกตั้ง
 N = จำนวนประชากรทั้งหมด

ตารางที่ 1 จำนวนกลุ่มตัวอย่างในแต่ละเขตเลือกตั้ง

อำเภอ	จำนวน		จำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง			จำนวน กลุ่ม ตัวอย่าง	หมายเหตุ
	เขต เลือกตั้ง	เขตเลือกตั้ง	ชาย	หญิง	รวม		
บ้านฝื่อ	3	1	14,492	14,850	29,342	145	
		2	11,951	11,748	23,699	118	
		3	13,312	13,884	27,196	135	
รวม	3	3	39,775	40,482	80,237	398	

ในแต่ละเขตเลือกตั้งจะทำการสุ่มแบบบังเอิญ (Accidental sampling) คือ จะแจกแบบสอบถามโดยไม่คำนึงว่าผู้ตอบแบบสอบถามจะเป็นเพศชาย เพศหญิง มีอาชีพอะไร เพียงแต่เป็นผู้มีสิทธิเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุดรธานีจากในแต่ละเขตเลือกตั้งให้ได้ครบตามจำนวนที่กำหนด

2. กลุ่มตัวอย่างเชิงคุณภาพ ใช้การคัดเลือกแบบเจาะจง (Purposive sampling) โดยคัดเลือกจากผู้นำในชุมชน ได้แก่ ผู้บริหารจากเทศบาลหรือองค์การบริหารส่วนตำบล จำนวน 3 คน สมาชิกสภาเทศบาลหรือองค์การบริหารส่วนตำบล จำนวน 5 คน และกำนัน/ผู้ใหญ่บ้าน จำนวน 4 คน รวมจำนวน 12 คน และประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง จำนวน 5 คน รวมทั้งสิ้น 17 คน โดยใช้การสัมภาษณ์แบบเจาะลึก

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยได้สร้างเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงปริมาณ คือ แบบสอบถาม เชิงคุณภาพ คือ การสัมภาษณ์แบบเจาะลึก ซึ่งผู้วิจัยได้สร้างเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

เชิงปริมาณ แบบสอบถามปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของผู้มีสิทธิเลือกตั้งในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น : กรณีศึกษาการเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุดรธานี ศึกษาเฉพาะอำเภอบ้านผือ จังหวัดอุดรธานี ผู้วิจัยมีวิธีการสร้างตามขั้นตอน ดังนี้

1. สืบค้นแนวคิด ทฤษฎี วรรณกรรมและเอกสารที่เกี่ยวข้องจากวารสาร ผลงานวิจัย สิ่งพิมพ์อื่น ๆ อินเทอร์เน็ต เพื่อนำข้อมูลที่เกี่ยวข้องมาประมวลสร้างเป็นแบบสอบถามที่มีเนื้อหาครอบคลุมประเด็นที่ศึกษาทั้งหมด
2. สร้างแบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของผู้มีสิทธิเลือกตั้งในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น :กรณีศึกษาการเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุดรธานี ศึกษาเฉพาะอำเภอบ้านผือ จังหวัดอุดรธานีตามวัตถุประสงค์ และเนื้อหาที่กำหนดไว้
3. นำแบบสอบถามการวิจัยที่สร้างขึ้นปรึกษาคณาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อตรวจสอบแก้ไขภาษา ความชัดเจนความถูกต้อง และขอคำแนะนำมาปรับปรุงแก้ไขในส่วนที่ยังบกพร่อง
4. ขอความอนุเคราะห์แต่งตั้งผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย แล้วนำ แบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความถูกต้องตามเนื้อหา และนำมาปรับปรุงให้มีเนื้อหาวิชาที่ถูกต้อง
5. ปรับปรุงแบบสอบถามตามที่คุณเชี่ยวชาญและอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เสนอแนะ
6. นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงเรียบร้อยแล้วไปทดลองกับกลุ่มตัวอย่างที่มีสิทธิเลือกตั้ง จำนวน 30 คน ซึ่งไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย เพื่อทดสอบความเชื่อถือได้ของแบบสอบถาม (Reliability)
7. นำแบบสอบถามที่ทดลองใช้มาหาค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ โดยหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อย่างง่ายระหว่างคะแนนรายข้อกับคะแนนรวม (Item total correlation)
8. นำแบบสอบถามเป็นรายข้อมารวมเป็นแบบสอบถามทั้งฉบับ แล้วหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ
9. จัดพิมพ์แบบสอบถามเป็นฉบับสมบูรณ์ เพื่อใช้เก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ข้อมูลเชิงปริมาณจากแบบสอบถามวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้คอมพิวเตอร์โปรแกรมสำเร็จรูป (SPSS) สถิติที่ใช้ ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation) นำเสนอในรูปแบบตารางประกอบการบรรยาย

1.1 ปัจจัยภายในที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองในการเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุดรธานี ได้แก่ เพศ อายุ การศึกษา อาชีพ และรายได้ของผู้มีสิทธิเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุดรธานี วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติค่าสถิติร้อยละ (Percentage)

1.2 ปัจจัยภายนอกที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองในการเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุดรธานี ได้แก่ คุณสมบัตินิสัยส่วนตัวผู้สมัคร นโยบายผู้สมัคร ผลประโยชน์หรือผลตอบแทนจากผู้สมัคร ความสัมพันธ์ส่วนตัว/การอุปถัมภ์ของผู้สมัคร วิเคราะห์ข้อมูลเป็นค่าสถิติร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation) และนำค่าเฉลี่ยไปแปลผลกับเกณฑ์ค่าเฉลี่ยที่มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) ตามวิธีของ ลิเคิร์ท (Likert)

1.3 ระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองในการเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุดรธานี ได้แก่ การสมัครรับเลือกตั้งและเป็นฐานคะแนนเสียง การรณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง การไปใช้สิทธิเลือกตั้ง การดำเนินการ

เลือกตั้งและติดตามผล วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติค่าสถิติร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation) และนำค่าเฉลี่ยไปแปลผลกับเกณฑ์ค่าเฉลี่ยที่มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) ตามวิธีของลิเคิร์ต (Likert)

2. ข้อมูลเชิงคุณภาพจากการสัมภาษณ์แบบเจาะลึกใช้การวิเคราะห์เชิงพรรณนา (Descriptive Analysis) การทดสอบสมมติฐานใช้สถิติไคสแควร์ (Chi Square) ที่ระดับ 0.05 และวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระ ปัจจัยภายใน และปัจจัยภายนอกกับระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองในการเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุดรธานี กลุ่มตัวอย่าง 2 กลุ่ม ใช้สถิติ t - test และกลุ่มตัวอย่างตั้งแต่ 3 กลุ่มขึ้นไปใช้สถิติ F - test และใช้ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน (Pearson product moment correlation coefficient) หาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระกับตัวแปรตาม

สรุปผลการวิจัย

1. การมีส่วนร่วมทางการเมืองในการเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุดรธานี พบว่า โดยรวม มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.34$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน คือ การไปใช้สิทธิเลือกตั้งมากที่สุด ($\bar{X} = 4.06$) รองลงมาการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง ($\bar{X} = 3.29$) การดำเนินการเลือกตั้งและติดตามผล ($\bar{X} = 3.26$) และการสมัครรับเลือกตั้งและเป็นฐานคะแนนเสียงน้อยที่สุด ($\bar{X} = 2.76$)

2. ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองในการเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุดรธานี พบว่า ปัจจัยภายใน เพศ อายุ การศึกษา อาชีพ รายได้ เป็นปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองในการเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุดรธานีแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ปัจจัยภายนอก ที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองในการเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุดรธานี มีค่าเฉลี่ยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.48$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน คือ นโยบายผู้สมัครมากที่สุด ($\bar{X} = 3.97$) รองลงมาคุณสมบัติส่วนตัวผู้สมัคร ($\bar{X} = 3.94$) ความสัมพันธ์ส่วนตัว/การอุปถัมภ์ของผู้สมัคร ($\bar{X} = 3.14$) ผลประโยชน์หรือผลตอบแทนจากผู้สมัครน้อยที่สุด ($\bar{X} = 2.85$)

3. ความสัมพันธ์ของปัจจัยภายนอกกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองในการเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุดรธานี พบว่า คุณสมบัติส่วนตัวผู้สมัคร นโยบายผู้สมัคร ผลประโยชน์หรือผลตอบแทนจากผู้สมัคร และความสัมพันธ์ส่วนตัว/การอุปถัมภ์ของผู้สมัคร มีความสัมพันธ์เชิงบวกต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองในการเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุดรธานี นั่นคือ คุณสมบัติส่วนตัวผู้สมัคร นโยบายผู้สมัคร ผลประโยชน์หรือผลตอบแทนจากผู้สมัคร และความสัมพันธ์ส่วนตัว/การอุปถัมภ์ของผู้สมัคร เป็นปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองในการเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุดรธานี เนื่องจากเมื่อคุณสมบัติส่วนตัวผู้สมัคร นโยบายผู้สมัคร ผลประโยชน์หรือผลตอบแทนจากผู้สมัคร และความสัมพันธ์ส่วนตัว/การอุปถัมภ์ของผู้สมัคร มีค่าเฉลี่ยเพิ่มขึ้น จะส่งผลให้การมีส่วนร่วมทางการเมืองในการเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุดรธานีของผู้มีสิทธิเลือกตั้งในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพิ่มขึ้นตามด้วย

อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

อภิปรายผล

ผลจากการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยนำมาอภิปรายผลตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ดังนี้

จังหวัดอุดรธานี มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง แสดงให้เห็นว่าปัจจัยภายนอกมีผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองในการเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดปานกลาง อาจเกิดจากประชาชนเห็นว่าการเลือกตั้งเป็นหน้าที่ที่

ต้องปฏิบัติและได้รับการปลูกฝังในการปกครองระบอบประชาธิปไตยอยู่แล้ว และอีกประการคือ ประชาชนต้องการให้ท้องถิ่นที่ตนอาศัยอยู่มีการพัฒนาไปในทิศทางที่ดีขึ้น การออกมาใช้สิทธิเลือกตั้ง รวมถึงการมีส่วนร่วมในการเลือกตั้งจึงเป็นสิ่งประชาชนมุ่งเน้นที่จะปฏิบัติ ประกอบกับแรงจูงใจจากการเสนอตัวจากผู้สมัครรับเลือกตั้งที่จะอาสาเข้ามารับใช้ประชาชนและเป็นทางเลือกให้ประชาชนได้ตัดสินใจว่าควรเลือกผู้สมัครรับเลือกตั้งจากปัจจัยใดบ้าง สอดคล้องกับงานวิจัยของวณิชชา สุทธิเดช (2548 : บทคัดย่อ) ศึกษา ทศนคติของประชาชนต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของสตรีในองค์การบริหารจังหวัดนครราชสีมา ผลการศึกษาพบว่า ประชาชนในจังหวัดนครราชสีมาที่ศนคติต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของสตรีอยู่ในระดับปานกลาง และปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับที่ศนคติต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของสตรี ได้แก่ เพศ และความรู้เกี่ยวกับองค์การบริหารส่วนจังหวัด และที่ศนคติสถานภาพและบทบาทของสตรี แต่ปัจจัยด้านอายุ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา อาชีพและรายได้ต่อเดือนไม่มีความสัมพันธ์กับที่ศนคติต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของสตรี และงานวิจัยของวัชรีย์ ด่านกุล (2541 : บทคัดย่อ) ศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของเยาวชน อายุ 18 – 20 ปี : ศึกษากรณี อำเภอสีคิ้ว จังหวัดนครราชสีมา ผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของเยาวชน ได้แก่ ความสนใจข่าวสารทางการเมือง ความรู้สึกมีสมรรถนะทางการเมือง และความแตกต่างของสภาพแวดล้อมเศรษฐกิจและสังคม ส่วนปัจจัยทางด้านกายยอมรับค่านิยมพื้นฐานทางการเมืองแบบประชาธิปไตยและการยอมรับค่านิยมของสังคมไทยในเรื่องระบบอุปถัมภ์ พรรคพวกและเครือญาติ ไม่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมือง สำหรับปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองในการเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุดรธานีมากที่สุด คือ ปัจจัยด้านนโยบายอาจเกิดจากประชาชนส่วนใหญ่สามารถพิจารณาผู้สมัครรับเลือกตั้งด้วยแนวคิดเป็นของตนเองสอดคล้องกับงานวิจัยของพรรณประภา อินทรวิทย์นันท์ (2548 : 134 - 165) ศึกษา กลยุทธ์การสื่อสารเพื่อการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้งผู้สมัครนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดปี 2547 พบว่า ผู้สมัครรับเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด มีอายุเฉลี่ยระหว่าง 44 – 45 ปี มีการสะสมประสบการณ์ทางการเมืองมาก่อน เป็นที่ยอมรับของสังคม มีความน่าเชื่อถือ ระดับการศึกษาของกลุ่มที่เคยดำรงตำแหน่งส่วนมากอยู่ในระดับปริญญาตรี กลุ่มที่ไม่เคยดำรงตำแหน่งทั้งหมดมีการศึกษาระดับปริญญาโท แสดงให้เห็นว่าแนวโน้มของผู้สมัครนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดจะต้องมีระดับการศึกษาที่สูงขึ้น ส่วนอาชีพนั้นส่วนใหญ่จะประกอบธุรกิจส่วนตัวเนื่องจากมีเวลา เอื้อประโยชน์ต่อธุรกิจของเขาและมีสภาพทางการเงินที่คล่องตัว และสำหรับสถานภาพทางการเมืองนั้นทั้งหมดมีความสัมพันธ์กับนักการเมืองระดับท้องถิ่นและระดับชาติ ซึ่งแสดงให้เห็นว่าทุกคนสังกัดและได้รับการสนับสนุนจากพรรคการเมือง ซึ่งแสดงให้เห็นว่าพรรคการเมืองและนักการเมืองระดับชาติให้ความสนใจและให้การสนับสนุนอย่างชัดเจนกับการเมืองการปกครองในระดับท้องถิ่น และการสนับสนุนผู้สมัครรับเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุดรธานีของพรรคการเมือง กลุ่มนักการเมืองระดับชาติ ผู้สมัครจึงได้นำนโยบายพรรคการเมืองที่ตนสังกัดหรือให้การสนับสนุนหาเสียง เช่น กลุ่มเพื่อไทยอุดรชูนโยบาย “ อำเภอละ 4 ล้าน หมู่บ้านละแสน ” ซึ่งเป็นนโยบายประชานิยมเช่นเดียวกับรัฐบาลเพื่อไทยในการหาเสียงเลือกตั้ง ประกอบกับพรรคเพื่อไทยได้รับความนิยมนมากในพื้นที่จังหวัดอุดรธานี (จากการสัมภาษณ์) ให้ประชาชนเป็นผู้พิจารณาตัดสินใจในการแข่งขันของผู้สมัคร ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของเสนีย์ คำสุข (2557 : 10 -11) การแข่งขันในการเลือกตั้งผู้มีสิทธิเลือกตั้งสามารถตัดสินใจเลือกตัวแทนหรือผู้มีความรู้ ความสามารถ มีความเหมาะสมต่อตำแหน่งสาธารณะ สำคัญของการแข่งขันเป็นการนำเสนอแนวคิดนโยบาย หรือโครงการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับคนกลุ่มต่าง ๆ และสังคมโดยรวมทั้งทางด้านเศรษฐกิจ การเมือง สังคม และวัฒนธรรมที่บ่งบอกถึงรู้ความสามารถและคุณธรรมของผู้นำเสนอผ่านทางแนวคิด นโยบาย และโครงการเหล่านั้น ดังนั้นผู้สมัครรับเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุดรธานีต้องตระหนักและแข่งขันกันนำเสนอนโยบายที่ดีมีประโยชน์ต่อเศรษฐกิจ สังคมส่วนรวมเพื่อให้ประชาชนเป็นผู้พิจารณาในการตัดสินใจเลือกผู้สมัครรับเลือกตั้งที่ตนเองเห็นสมควร

2. ความสัมพันธ์ของปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองในการเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุดรธานี จำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา รายได้ พบว่า มีความสัมพันธ์กัน แสดงให้เห็นว่า ปัจจัยภายในมีผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองในการเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุดรธานี อาจเป็นจากสถานภาพส่วนบุคคลและบทบาททางสังคมแตกต่างกันของประชาชนย่อมส่งผลต่อความคิดเห็น ความพึงพอใจในตัวบุคคลที่แตกต่างกัน การตัดสินใจเลือกบุคคลเข้ามาเป็นตัวแทนของตนในการบริหารท้องถิ่นจึงเป็นไปตามสภาพส่วนบุคคลที่ตนเองเป็นอยู่ สอดคล้องกับงานวิจัยของฉลอง พูลพูน (2548) ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการไปใช้สิทธิเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดพิษณุโลก พบว่า ปัจจัยด้านเศรษฐกิจสังคม การอบรมเพาะทางการเมือง การรับรู้ข่าวสารทางการเมือง อุดมการณ์ประชาธิปไตยมีผลต่อการไปใช้สิทธิเลือกตั้งแตกต่างกัน คือ เพศ พบว่า เพศหญิงไปใช้สิทธิเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดพิษณุโลกทั้ง 2 ครั้งมากกว่าเพศชายเล็กน้อย คือ ร้อยละ 78.43 ส่วนเพศชายไปใช้สิทธิเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดพิษณุโลกทั้ง 2 ครั้ง ร้อยละ 72.08 อายุ พบว่า กลุ่มอายุ 41 – 50 ปี ไปใช้สิทธิเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดพิษณุโลกทั้ง 2 ครั้งสูงสุดร้อยละ 81.22 รองลงมาอายุ 31 – 40 ร้อยละ 80.36 และกลุ่มที่ไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งทั้ง 2 ครั้งสูงสุด คือกลุ่มอายุ 18 – 19 ปี ระดับการศึกษา พบว่า การศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ไปใช้สิทธิเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดพิษณุโลกทั้ง 2 ครั้งสูงสุดร้อยละ 80.00 รองลงมาประถมศึกษาร้อยละ 79.23 ส่วนกลุ่มที่ไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งทั้ง 2 ครั้งสูงสุด คือกลุ่มระดับการศึกษาปริญญาตรีร้อยละ 16.67 อาชีพ พบว่า อาชีพการเกษตร ไปใช้สิทธิเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดพิษณุโลกทั้ง 2 ครั้งสูงสุดร้อยละ 86.93 รองลงมาอาชีพค้าขาย – ธุรกิจส่วนตัวร้อยละ 78.85 โดยอาชีพที่ไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งทั้ง 2 ครั้งสูงสุด อาชีพรับราชการ – รัฐวิสาหกิจ ร้อยละ 13.08 รายได้ พบว่า รายได้ 5,000 - 10,000 บาท ไปใช้สิทธิเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดพิษณุโลกทั้ง 2 ครั้งสูงสุดร้อยละ 80.16 รองลงมารายได้ต่ำกว่า 5,000 บาท ร้อยละ 77.03 โดยกลุ่มรายได้ที่ไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งทั้ง 2 ครั้งสูงสุด รายได้ 10,001 - 15,000 บาท ร้อยละ 16.36 และงานวิจัยของปิยนุช เงินคล้าย และคณะ (อ้างถึงใน ยศวดี นนทรี, 2544: 31 - 32) รายงานการวิจัย การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน ศึกษาเปรียบเทียบประชาชนในเขตเมืองและประชาชนในเขตชนบท พบว่า ในภาพรวมจากการศึกษาประชาชนที่มีภูมิลำเนาที่แตกต่างกันจะมีส่วนร่วมทางการเมืองที่แตกต่างกันโดยปรากฏผลการศึกษาดังนี้ เพศ ประชาชนต่างเพศกันจะมีส่วนร่วมทางการเมืองที่แตกต่างกัน ในด้านของการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง ประสบการณ์ในการเลือกตั้ง และการดำรงตำแหน่งทางการเมืองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 โดยเพศชายจะมีส่วนร่วมทางการเมืองในด้านต่าง ๆ ทุกด้านมากกว่าเพศหญิง อายุ พบว่า อายุที่แตกต่างกันจะมีผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองที่แตกต่างกันในด้านต่าง ๆ ดังนี้ คือ ก) การไปใช้สิทธิเลือกตั้ง มีความแตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญ 0.01 โดยกลุ่มคนที่อายุ 55 ปีขึ้นไปจะไปใช้สิทธิในการเลือกตั้งมากกว่าระดับอายุกลุ่มอื่น ข) ประสบการณ์ในการเลือกตั้ง พบว่า ประชาชนที่มีประสบการณ์ในการเลือกตั้งส่วนใหญ่จะมีอายุอยู่ในช่วง 36 – 45 ปี มีความแตกต่างจากกลุ่มช่วงอายุอื่นๆ ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 ค) การเข้าไปดำรงตำแหน่งทางการเมือง พบว่า ประชาชนที่เคยมีตำแหน่งทางการเมืองจะอยู่ในกลุ่มอายุ 55 ปีขึ้นไปมีความแตกต่างจากกลุ่มช่วงอายุอื่น ๆ ที่ระดับนัยสำคัญ 0.01 ง) รายได้ พบว่า รายได้ที่แตกต่างกันจะมีส่วนร่วมทางการเมืองที่แตกต่างกัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในด้านของการไปใช้สิทธิเลือกตั้งและประสบการณ์เกี่ยวกับการเลือกตั้ง ที่ระดับนัยสำคัญ 0.01 จ) อาชีพ พบว่า อาชีพที่แตกต่างกันจะมีส่วนร่วมทางการเมืองที่แตกต่างกันในทุกด้าน เช่น การไปใช้สิทธิเลือกตั้ง การมีประสบการณ์เกี่ยวกับการเลือกตั้งและการดำรงตำแหน่งทางการเมืองที่ระดับนัยสำคัญ 0.01 ฉ) ระดับการศึกษา พบว่า ผู้ที่มีระดับการศึกษาที่แตกต่างกันจะมีส่วนร่วมทางการเมืองที่แตกต่างกันทั้งในด้านของการไปใช้สิทธิในการเลือกตั้ง และการมีประสบการณ์เกี่ยวกับการเลือกตั้งอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 โดยประชาชนที่จบการศึกษาในระดับประถมศึกษาจะไปใช้สิทธิเลือกตั้งมากที่สุด แต่ในด้านประสบการณ์เกี่ยวกับการเลือกตั้ง พบว่า กลุ่มที่มีการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรีจะมีประสบการณ์เกี่ยวกับการ

เลือกตั้งมากที่สุด

3. การมีส่วนร่วมทางการเมืองในการเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุดรธานี มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง แสดงให้เห็นว่า ประชาชนมีความสนใจทางการเมืองท้องถิ่นปานกลาง อาจเกิดจากประชาชนต้องการใช้อำนาจตามระบอบประชาธิปไตยที่ตนเองมีสิทธิให้เกิดประโยชน์แก่ตนเองและส่วนรวม สอดคล้องกับงานวิจัยของสมพิศ คล้ายวงษ์ (2543 : บทคัดย่อ) ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองผู้มีสิทธิเลือกตั้งอายุ 18 – 20 ปี พบว่า พฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองในด้านต่าง ๆ พบว่า 1) การติดตามข่าวสารทางการเมือง ส่วนใหญ่ร้อยละ 77.1 ติดตามข่าวสารทางการเมืองแต่ไม่สม่ำเสมอ สื่อที่ใช้ในการติดตามข่าวสารทางการเมือง คือ ฟังวิทยุ โทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ การสนทนากับญาติพี่น้องหรือคนรู้จัก ร้อยละ 51.2 สื่อที่ใช้ในการติดตามข่าวสารทางการเมืองน้อยที่สุดคือ วิทยุ ร้อยละ 14 สนทนาหรือแลกเปลี่ยนความคิดเห็นทางการเมืองส่วนใหญ่ร้อยละ 77.7 จะนาน ๆ ครั้ง และไม่เคยเลยมีจำนวนน้อยที่สุด ร้อยละ 10.32 2) การสนใจที่จะเข้าร่วมมีบทบาททางการเมือง ติดตามฟังคำปราศรัยของนักการเมืองบ้างพอสมควร ร้อยละ 72.1 ติดตามตลอดเวลาที่มีจำนวนน้อยที่สุด ร้อยละ 14 และส่วนใหญ่เคยชักชวนญาติพี่น้องผู้อื่นไปใช้สิทธิเลือกตั้ง ร้อยละ 72.8 3) การไปใช้สิทธิเลือกตั้งส่วนใหญ่ร้อยละ 71.1 เคยตรวจดูบัญชีรายชื่อก่อนไปใช้สิทธิเลือกตั้ง 71.1 ไปใช้สิทธิเลือกตั้งครั้งแรกร้อยละ 50.8 รองลงมาไปบ้างไม่ไปบ้าง ร้อยละ 22.6 และไม่เคยไปเลย ร้อยละ 7.6 เหตุผลสำคัญที่ไม่ไปลงคะแนนเลือกตั้งส่วนใหญ่เกิดความเบื่อหน่ายการเมือง ร้อยละ 26.2 รองลงมาการเดินทางไม่สะดวก อยู่ต่างถิ่น ร้อยละ 21.9 และไม่มีผู้สมัครที่มีคุณสมบัติที่ตนพอใจมีจำนวนน้อยที่สุด ร้อยละ 13.3 และเหตุผลสำคัญที่ทำให้ไปใช้สิทธิเลือกตั้งส่วนใหญ่ตอบเป็นหน้าที่ของพลเมือง ร้อยละ 33.9 รองลงมาต้องการสนับสนุนการปกครองระบอบประชาธิปไตย ร้อยละ 30.6 และอยากให้ผู้สมัครหรือพรรคที่ตนชอบเป็นผู้แทนจำนวนน้อยที่สุด ร้อยละ 6.3 สำหรับการมีส่วนร่วมทางการเมืองที่ประชาชนมีส่วนร่วมมากที่สุด คือการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง อาจเกิดจากประชาชนต้องการได้ผู้นำท้องถิ่นที่มาจาก การเลือกตั้งที่บริสุทธิ์ ยุติธรรม ผู้นำที่ไม่มีผลประโยชน์อื่นแอบแฝง พร้อมทั้งจะเสียสละเพื่อส่วนรวม สอดคล้องกับงานวิจัยของปรียพรรณ ศรีธวัช (2552) ศึกษา การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาประชาธิปไตย : กรณีศึกษาการเลือกตั้งนายกเทศมนตรีนครเชียงใหม่ในการเลือกตั้งเมื่อวันที่ 4 ตุลาคม 2552 ผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจออกไปใช้สิทธิเลือกตั้งนายกเทศมนตรีนครเชียงใหม่ ของประชาชนในเขตเทศบาลนครเชียงใหม่มากที่สุด คือ การซื้อสิทธิขายเสียงในการเลือกตั้ง ร้อยละ 88.18 รองลงมาคือ การประชาสัมพันธ์การเลือกตั้งของเทศบาลนครเชียงใหม่ และนโยบายการหาเสียงของผู้สมัครรับเลือกตั้งนายกเทศมนตรีเทศบาลนครเชียงใหม่ ร้อยละ 80.91 การเผยแพร่ข่าวสารเกี่ยวกับการเลือกตั้งนายกเทศมนตรีนครเชียงใหม่ของสื่อมวลชนแขนงต่าง ๆ ร้อยละ 74.55 ภาพพจน์หรือผลการบริหารงานของคณะผู้บริหารเทศบาลนครเชียงใหม่ชุดเก่า ร้อยละ 67.27 และลำดับสุดท้ายคือพฤติกรรมส่วนตัวหรือประวัติความเป็นมาของผู้สมัครรับเลือกตั้งนายกเทศมนตรีนครเชียงใหม่ ร้อยละ 62.73 และงานวิจัยของวัชริ ด่านกุล (2541 : บทคัดย่อ) ศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของเยาวชน อายุ 18 – 20 ปี : ศึกษากรณี อำเภอสิคิ้ว จังหวัดนครราชสีมา ผลการศึกษาพบว่า 1) การมีส่วนร่วมทางการเมืองของเยาวชน เยาวชนส่วนใหญ่เข้ามีส่วนร่วมทางการเมืองในระดับค่อนข้างต่ำ โดยกิจกรรมที่มีส่วนร่วมมากที่สุด ได้แก่ การไปใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้ง รองลงมา ได้แก่ การติดตามข่าวสารทางการเมืองจากสื่อต่าง ๆ และกิจกรรมที่มีส่วนร่วมน้อยที่สุด ได้แก่ การช่วยเหลือผู้สมัครรับเลือกตั้ง (ทางอ้อม) เช่น ใช้บ้านเป็นที่ชุมนุมหวัคคะแนน จัดเลี้ยงอาหาร ใช้บ้านเป็นที่หาเสียงเป็นต้น ซึ่งสอดคล้องกับการสัมภาษณ์ โอกาสที่ประชาชนทั่วไปจะได้รับโอกาสเป็นฐานคะแนนเสียงและรณรงค์หาเสียงช่วยผู้สมัครรับเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุดรธานีน้อย นอกจากนี้เป็นผู้มีบทบาททางสังคม กลุ่ม/องค์กรทางการเมืองที่ได้รับการสนับสนุนจากนักการเมืองท้องถิ่น นักการเมืองระดับชาติ ทำให้ข้อมูลข่าวสารทางการเมืองกระจุกตัวเฉพาะกลุ่มไม่กระจายไปในวงกว้าง ถ้าหากว่าประชาชนได้รับข้อมูลข่าวสารทางการเมืองอย่างถูกต้อง และหลากหลายช่องทางสื่อสาร

ทางการเมืองจะทำให้ประชาชนเรียนรู้ได้รับการอบรมบ่มเพาะทางการเมือง ย่อมส่งผลให้ประชาชนมีจิตสำนึกทางการเมือง มีความตระหนักในการมีส่วนร่วมทางการเมืองมากขึ้น

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะที่ได้จากการศึกษาวิจัย

1. การเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดพื้นที่ในการเลือกตั้งมีขนาดใหญ่ และมีผู้มีสิทธิออกเสียงเลือกตั้งทั้งจังหวัด องค์การบริหารส่วนจังหวัดควรให้ความสำคัญกับข้อมูลข่าวสารทางการเมือง ประชาสัมพันธ์เผยแพร่ข้อมูลข่าวสารขององค์การบริหารส่วนจังหวัดในด้านต่าง ๆ รวมทั้งการเลือกตั้งให้ประชาชนรับรู้รับทราบผ่านสื่อต่าง ๆ หลากหลายช่องทางมากขึ้น เช่น สิ่งพิมพ์ วารสาร จดหมายข่าว วิทยุชุมชน หอกระจายข่าวประจำหมู่บ้าน ฯลฯ เป็นการอบรมบ่มเพาะทางการเมืองจนนำไปสู่การเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองการปกครองมากขึ้น

2. องค์การบริหารส่วนจังหวัดควรให้มีเครือข่ายความร่วมมือ เช่น คณะกรรมการการเลือกตั้ง สถานศึกษา หน่วยงานของรัฐในพื้นที่ให้ความรู้ความเข้าใจ และความสำคัญของการการปกครองในระบบประชาธิปไตย การปกครองส่วนท้องถิ่น และการเลือกตั้งให้ประชาชนในทุกเพศ อายุ การศึกษา อาชีพ กลุ่มทางการเมือง รวมทั้งผู้สมัครรับเลือกตั้งให้ตระหนักถึงสิทธิหน้าที่ และความสำคัญของตนเองและประชาชนในการเลือกตั้งในทุกระดับอย่างต่อเนื่อง เพราะกระบวนการเลือกตั้งเป็นการคัดเลือกตัวแทนของประชาชน

3. ส่งเสริมให้บุคลากรในองค์กร และผู้นำในท้องถิ่นเป็นแกนนำ และเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ประชาชนต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองทุกรูปแบบ

4. ผลการวิจัยครั้งนี้้องการนำไปเป็นข้อมูลในการวางแผนเชิงกลยุทธ์การมีส่วนร่วมทางการเมืองในการเลือกตั้งในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาในเขตพื้นที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เล็กลง เช่น เทศบาลเมือง เทศบาลตำบล และองค์การบริหารส่วนตำบล เพื่อจะได้ทราบถึงความคิดเห็นของประชาชนเฉพาะกลุ่มที่ชัดเจนยิ่งขึ้น

2. ควรมีการศึกษาถึงปัญหา และอุปสรรคต่อการมีส่วนร่วมทางการเมือง เพื่อนำมาศึกษาถึงสาเหตุที่ประชาชนมีส่วนร่วมทางการเมืองน้อยลงหรือไม่ อย่างไร

3. ควรทำการวิจัยเชิงคุณภาพ เกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กรณีศึกษาการเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุดรธานี โดยเฉพาะเหตุผลความสัมพันธ์ของตัวแปรต่าง ๆ ที่พบจากการวิจัยครั้งนี้

4. การศึกษาครั้งต่อไปควรกำหนดรูปแบบกิจกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองในองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุดรธานีลักษณะอื่นเพิ่มเติม

เอกสารอ้างอิง

โกวิทย์ พวงงาม (2546). **การปกครองท้องถิ่นไทย** หลักการและมิติใหม่ในอนาคต กรุงเทพฯ สำนักพิมพ์วิญญูชน

ฉลอง พูลพัฒน์. (2548). **ปัจจัยที่มีผลต่อการไปใช้สิทธิเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดพิษณุโลก พ.ศ.**

2547. วิทยานิพนธ์ รัฐศาสตรมหาบัณฑิต (การเมืองการปกครอง) , สาขาวิชารัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

ชูชีพ ยินดีฉัตร. (2548). **บทบาทของนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดในการพัฒนาการเมืองการปกครองระดับ**

ท้องถิ่น : กรณีศึกษาจังหวัดนครพนม. วิทยานิพนธ์ รัฐศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชารัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

- ปรียพรรณ ศรีธวัช. (2552) การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาประชาธิปไตย : กรณีศึกษาการเลือกตั้งนายกเทศมนตรีนครเชียงใหม่ในการเลือกตั้งวันอาทิตย์ที่ 4 ตุลาคม 2552. รายงานวิชาการส่วนบุคคล หลักสูตรการพัฒนาการเมืองและการเลือกตั้งระดับสูง รุ่นที่ 1 สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง.
- พรรณประภา อินทวิทย์นันท์. (2548). กลยุทธ์การสื่อสารเพื่อการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้งผู้สมัครนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด ปี 2547. วิทยานิพนธ์ นิเทศศาสตรมหาบัณฑิต , มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- ไพโรจน์ เข้มกลัด. (2548). ศักยภาพในการดำรงบทบาททางการเมืองของตระกูลอังกินันท์ในจังหวัดเพชรบุรี. วิทยานิพนธ์ รัฐศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชารัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- ยศวดี นนทรี (2544). การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน ศึกษาเปรียบเทียบประชาชนในเขตเมืองและประชาชนในเขตชนบท
- วัชรีย์ ดำนกุล. (2541). ศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของเยาวชน อายุ 18–20 ปี : ศึกษากรณี อำเภอสีคิ้ว จังหวัดนครราชสีมา. วิทยานิพนธ์ พัฒนบริหารศาสตรมหาบัณฑิต (พัฒนาสังคม) , สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- วณิชชา สุทธิเดช. (2548). ศึกษาทัศนคติของประชาชนต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของสตรีในองค์การบริหารจังหวัดนครศรีธรรมราช. วิทยานิพนธ์ ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (รัฐศาสตร์) , สาขาวิชารัฐศาสตร์ ภาควิชารัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- สมพิศ คล้ายวงษ์. (2543). ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองผู้มีสิทธิเลือกตั้งอายุ 18 - 20 ปี. วิทยานิพนธ์ หลักสูตรปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (รัฐศาสตร์), มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- เสนีย์ คำสุข (2555). การเลือกตั้งที่ไม่มีความเป็นทางเลือกที่แท้จริง ข้อเสนอสำคัญบางประการที่คาดว่าจะมีผลลดต่ออนาคตการเมืองไทย รัฐสภาสาร ปีที่ 56 ฉบับที่ 2 เดือน กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2551 หน้า 7 - 40
- _____. (2555). ความสัมพันธ์ของพรรคการเมืองกับการปกครองในระบบประชาธิปไตย. รัฐสภาสาร ปีที่ 60 ฉบับที่ 3 เดือน มีนาคม พ.ศ. 2555 หน้า 47 - 48
- _____. (2557). กัมพูชามีการพัฒนาประชาธิปไตยในการเลือกตั้งทั่วไปตั้งแต่ พ.ศ. 2536 ถึง พ.ศ. 2556 นนทบุรี สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
- อรุณี กาสยานนท์ (2548). การศึกษาเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับชาติและท้องถิ่นของประชาชนในเมืองและชนบทในจังหวัดพิษณุโลก วิทยานิพนธ์ หลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการเมืองและการปกครอง มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
- อัมรัน ระเด่นอาหมัด (2556). การใช้สิทธิและเสรีภาพในการเคลื่อนไหวของภาคประชาชนในกระบวนการประชาธิปไตยไทยภายใต้รัฐธรรมนูญไทย พ.ศ. 2550. วิทยานิพนธ์ หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.